

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2026. szeptember 17.
(csütörtök)

Horváth Géza

NEM FELEDÉKENY HALLGATÓ, HANEM TEVÉKENY RÉSZTVEVŐ

Énekek: 824; 312

Alapige: Jakab 1,19-27

„Azért, szeretett atyámfiai, legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra. Mert ember haragja Isten igazságát nem munkálja. Elvetvén azért minden undokságot és a gonoszságnak sokaságát, szelídséggel fogadjátok a beoltott igét, amely megtarthatja a ti lelkeiteket. Az igének pedig megtartói legyetek, és ne csak hallgatói, megcsalván magatokat! Mert ha valaki hallgatója az igének és nem megtartója, az ilyen hasonlatos ahhoz az emberhez, aki tükörben nézi az ő természet szerinti ábrázatát:

Mert megnézte magát és elment, és azonnal elfelejtette, milyen volt. De, aki belenéz a szabadság tökéletes törvényébe és megmarad amellett, az nem feledékeny hallgató, sőt cselekedet követője lévén, az boldog lesz az ő cselekedetében. Ha valaki istentisztelőnek látszik köztetek, de nem zabollázza meg nyelvét, sőt megcsalja a maga szívét, annak az istentisztelete hiába való. Tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban, és szeplő nélkül megtartani magát e világtól.”

Imádkozzunk!

Urunk, sokszor kimondtuk az énekben ezt a kérést, hogy „szólj”, pedig olyan sokszor nem gondoljuk mi komolyan, hogy szólj. Azért, mert ha szólsz, akkor megítéled az életünket, a bűneinket. Feddő szót érdemlünk inkább, mint dicséretet. Inkább azt kapjuk, mint azt, hogy irgalmasok voltunk, odafigyelők, békes-

ségre törekvők. Köszönjük neked, Urunk, hogy mégis most azt kérjük, hogy szólj, mert jobb, ha megmondod a bajt, jobb, ha tudjuk. Köszönjük, hogy a te szavad nem csak elítél, hanem a megoldást is kínálja nekünk, és kívánja is. A te szavadról énekeltük, hogy ír s gyógyító erő is, mert nem csak feltéped a sebet, vagy sebet okozol, hanem gyógyítod is, mint pásztor a bárányét.

Köszönjük, hogy a mai napért is hálát adhatunk. Akik itt vagyunk, vagy akik az interneten hallgatják, vagy azok a testvérek, akik munka miatt, iskola miatt, gyermeknevelés miatt nem tudnak este hat órára eljönni. Köszönjük, hogy értük is könyörögh etünk, közbejáró imádságot mondhatunk. Kérünk, Urunk, hogy szólíts meg bennünket, és add, hogy a lelkünk megfeszüljön, ahogy énekeltük, és szavadban hadd leljük meg az örökkévalóság jó édeségeit!

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek, a Jakab levelét kezdtük olvasni, és igaz, hogy nem az elejéről olvastam verseket, hanem a 19. verstől kezdődően, mert ott talán jobban látszik ennek a levélnek az irányvonala, amiért ez a csodálatos bibliai irat keletkezett. A Jakab levele körül nagyon sok ellenkezés volt, némelyek ki is akarták hagyni, mert hogy a cselekedeteket emeli ki, viszont Jakab gyakorlati útmutatást ad a hívőknek, az akkori olvasóknak és gyülekezeteknek. Abban az időben voltak, akik a cselekvésre tették a hangsúlyt, azoknak Pál apostol írt a Római levélben, hogy hit által igazult meg Ábrahám és nem cselekedetekből. Jakab levelében azonban az emberek, a hívők általában a hitre tették a hangsúlyt, hogy mi igazak vagyunk Isten előtt, és Jakabnak muszáj volt arról írni, hogy igen, akkor mutasd meg a te hitedet a te cselekedeteidből. Tehát ezért tolódik el a hangsúly. Ha a Biblia egészének tanítását nézzük, ha mérlegre tennénk, akkor nagyon szépen egyensúlyban lenne a mérleg. Egyik oldal se billenne el, se a hit és igazság, se a cselekedetek és a gyümölcsök. Jakab tehát erről ír, az igaz istentiszteletről. Így fogalmaztam meg a címét ennek az igehirdetésnek, hogy: nem feledékeny hallgató az Isten gyermeke, hanem tevékeny cselekvő. Ne legyünk feledékeny hallgatók, hanem legyünk tevékeny cselekvők! A régi énekeskönyv 172. dicsérete olyan szépen mondja, hogy: az igének ne csak hallgatói, hanem megtartói legyünk.

A Kátét, amit 50 évvel ezelőtt én meg a velem egykorúak tanultak, azt két református lelkész írta a 70-es években, az egyikük az én nagyon szeretett vallástanárom, ami egy rövidített Káté volt, nem a teljes Heidelbergi Káté, és emlékszem, hogy volt benne egy ilyen kérdés, hogy: mikor tartunk istentiszteletet? A felelet így hangzott: istentiszteletet vasárnap és egyéb ünnepnapokon tartunk. Például áldozócsütörtök vagy nagypéntek ritkán esik vasárnapra, de akkor is tartunk istentiszteletet, ugyanígy húsvéthétfőn és pünkösdhétfőn. Tehát, istentiszteletet vasárnap és egyéb ünnepnapokon tartunk. Akkor még nem tűnt fel nekem, én is megtanultam így, de azóta már, főleg a Jakab levelét olvasva, istentiszteletet egész életünkben tartunk folyamatosan. Vagy folyamatosan tartunk istentiszteletet, vagy az a vasárnapi se sokat ér, mert úgy látszik, hogy nem volt

hatása, nem volt ereje, nem volt késztetése, nem volt inspiráció benne. Akinek az egész élete nem istentisztelet, annak a vasárnapja se az. Az a vasárnapi egy óra sem az, a napi csendességek sem azok, mert azt mondja, hogy az igaz istentisztelet meglátogatni az árvát és az özvegyet az ő nyomorúságukban. Ez csak egy példa, de még lehetne folytatni, „azért szeretett atyámfiai" – mondja itt Jakab – „legyen minden ember gyors a hallásra!"

Kedves testvérek, nem azt szeretném kiemelni, hogy legyen minden ember gyors a hallásra, hanem először hadd emeljem ki azt, hogy adjunk hálát azért, hogy van mit hallanunk! A mi részünk az, hogy gyorsak legyünk a hallásra, de adjunk hálát azért, hogy olyan Istenünk van, aki szól hozzánk, van tőle mit hallanunk! Amikor Isten beszél, akkor bejelenti igényét, akaratát, mert azt akarja, hogy ne legyen előttünk ismeretlen az ő terve, cselekvése. Sőt, be akar vonni bennünket az ő munkájába! Emlékeztek, amikor Pál azt mondja, hogy Isten munkatársai vagyunk, ahogy a szerszám a mesterember tulajdonában. Egy-egy mesterember kipakol egy fél szobát, mert ilyen fúró, olyan csavarhúzó, ilyen fogó, olyan fogó. Most mondhatnám, hogy a sebész vagy a fogorvos is egy szép nagy tálcáról dolgozik, de nem a szerszám a fontos, hanem az, aki dolgozik vele. Mi tehát eszközök vagyunk az Isten kezében. Legyen minden ember gyors a hallásra! Testvér, van mit hallanunk, figyelj oda, legyél gyors a hallásra, mert lehet, hogy Isten csak egyszer mondja el, nem fogja megismételni.

Egyszer egy lelkész barátomat meghívták egy szolgálatra, de nem vállalta, és utána nem hívták. Később elmondta egy bizonyságtételben, mikor nagy nehezen mégis meghívták arra a szolgálatra, akkor elmondta, hogy megbánta, amikor elsőre nem jött, milyen kár, hogy visszautasította. Testvérek, Isten szól, amikor akar, megszólal, amikor jónak látja, de nem biztos, hogy beszélni fog. Emlékeztek, Sámuel idejében is ritkán volt nyilvánvaló látomás. Vagy van az intertestamentális kor, amikor nincs kijelentés, majdnem négy évszázad, amikor Isten nem szól, de addig szólt. Aztán majd ismét megszólal, és megnyílik az ég Betlehem fölött, és éneklik az angyalok, hogy született néktek ma a megtartó. Azért legyél gyors, mert Isten nem mindig mondja kétszer, háromszor vagy négyszer! Elgondoltam, hogy a Biblia minden hívőre gondol, vagy arra, hogy minden ember, aki a Földön él. Végül arra jutottam, hogy inkább arra gondol, hogy a Föld összes embere legyen gyors a hallásra. Valakinek azt kell meghallania, hogy: „térjetek meg, és higgyetek az evangéliumban", valakinek meg azt kell meghallania, hogy: „szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek szent vagyok"! Tehát, mást kell hallania annak, aki még nem az Úré, de az is legyen gyors a hallásra, aki felé a megtérésre hívó felszólítás elhangzik, mint például reménység szerint a jövő héten itt. Amikor azt mondja a hívőknek, akiknek nem azt kell hirdetni, hogy térj meg, legalábbis azzal az első megtéréssel, hanem azt, hogy legyél szent, növekedj a kegyelemben és Jézus Krisztus ismeretében, amit Jakab, Péter meg János akar tovább vinni. A minden ember valóban jelenthet minden embert, nem csak egy csoporton belül minden embert, mert azt mondja, hogy van, akinek a megtérésre szóló szót kell meghallani, valakinek pedig azt, hogy járj méltón az Úrhoz, teljes tetszésére. Éppen ezért,

testvérek, azt mondja nekünk az ige, legyen minden ember gyors a hallásra, és majd a jövő héten jobban ki fog emelkedni, hogy ki az, akinek a megtérésre szóló evangélium figyelmeztetése, hívogatása fog hangzani. Most legyünk gyorsak a hallásra azért, hogy Isten dicsőségére jobban tudjunk élni, cselekedni és munkálkodni!

Valaki azt mondta egy hívő emberről, hogy olyan víziló keresztyén. Amikor csodálkozva nézett az illető, hogy mi az, azt mondta, hogy csak egy nagy szája van. Amikor a vízilóból semmi nem látszik, még az a hatalmas teste sem, csak egy nagy száj. Testvérek, a hívő ember legyen egy nagy fül! Egy angol festő, Keresztelő Jánost úgy festette le, hogy egy irtózatos, anatómiailag megmagyarázhatatlan hosszú mutatóujja van, mert azt akarta megfesteni, ahogy Keresztelő Jézusra mutat: Íme, az Isten báránya! Testvérek, vajon bennünket lehet-e jellemezni úgy, hogy egy nagy, kihegyezett fül? Az állatvilágban van ilyen, bizonyos állatoknak tényleg ilyen füle van, mert nekik nagyon kell hallani azt, hogy mikor jön az ellenség, nagyon fontos a hallás. És nekünk? Legyen minden ember gyors a hallásra! Mit kell meghallani? Az Isten igéjét. Nem mindent kell meghallani, testvérek, vagy nem úgy! Valamit meghallunk, valamire meg azt mondjuk, hogy de kár, hogy az nem hallotta. Nekem sokszor mondták, hogy: – Tiszteletes úr, annak kellett volna ezt hallani! De, mondom, neked akarta az Úr elmondani! Nekünk akarta, akit ott voltunk, elmondani az Úr, nem annak, aki nem volt ott. Legyünk gyorsak az igének a hallására!

Késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra, – ebben késlekedhetünk. Szokták mondani, hogy: számolj tízig, mielőtt megszólalsz, mert hátha addig lecsillapodsz! Van, akinek ezerig is kellene számolni, talán még akkor se történik meg. Én inkább azt mondom, testvérek, hogy: mielőtt megszólalsz, kérd az Urat, hogy mit mondjál! „Hívj segítségül engem!” Nekünk nem tízig kell számolni, hanem segítségül kell és lehet hívni az Urat! Ahogy Nehémiás korában, amikor egy pillanat alatt kellett válaszolnia. Mit mondjak? Jézus azt mondta, hogy: „megadatik nektek még abban az órában, hogy mit mondjatok.” A késedelem, testvérek, nem azt jelenti, hogy meggondolom, hanem azt, hogy várok az Úrra. Nem azt jelenti, hogy addig összeszedem a gondolataimat, hanem azt, hogy addig Istennek a gondolatait próbálom megfejteni.

Azt mondja később, hogy az istentisztelet az, hogy szelíden fogadjátok a belétek oltott igét. Pál is használja a Római levélben ezt a képet, amit a kertészek ismernek. Ha valaki megvesz egy facsemetét a kertészetben, az a facsemete be van oltva. Általában oda is írják, hogy milyen alanyra van oltva, mert nem mindegy a talaj összetétele szempontjából, hogy mennyire ellenálló, mennyire rezisztens fajta a vadalany. Mennyire áll ellen a vírusoknak, ezért odaírják, hogy milyen alanyban van, és abba belehelyezik a szemet. Én tavasszal voltam valakinél, akinél éppen akkor érett a cseresznye, és rögtön az volt az első gondolatom, hogy egy olyan fajta, amit ma már nem oltanak, és hogyan kellene szemet hozni róla, mert az érési ideje, az íze, a nagysága mind nagyon jó. Szemet venni, beoltani az én cseresznyefámat vele, mert akkor a nemes szemnek az erői, hadd mondjam így egyszerűen, átváltoztatják azt a fát, és attól kezdve

olyat fog teremni, amilyen bele van oltva. Mi is ilyenek vagyunk, testvérek, vadalanyok, de a belénk oltott ige, a belénk oltott Krisztus új természet részeseivé tesz bennünket. Most már nem a vad gyümölcsöket fogjuk teremni, a kicsit, a keserűt, hanem az édeset, szépet, nagyot, a kívánatosat. Engedjük, hogy a belénk oltott igét fogadjuk szelíden! Így mondja Jakab: a belénk oltott ige olyan, mint a Krisztusba oltott ág. A János 15-ben Jézus is úgy mondja, hogy: „maradjatok én bennem és én ti bennetek, hogy sok gyümölcsöt teremjetek!" Mert nem csak Krisztus oltatik belénk, hanem mi is Ő belé.

Az a kérdés, hogy a belénk oltott és meghallott ige milyen és mennyi cselekvésre indít. Nem az a kérdés, hogy meghallottuk-e. Nem az a kérdés, hogy azt mondtuk-e utána, hogy jaj, de jó, jaj, de nagyszerű dolgot mondott! Olyat, amit még nem hallottunk, olyan szépen formálta a szavakat! Testvérek, az a lényeg, hogy mennyi valósul meg, mennyire indít cselekvésre.

Volt nálunk az Idősotthonban egy néni, aki egész nap igehirdetés kazettákat hallgatott. Nem tudom, hány száz kazettája volt, aztán cserélte, újból hallgatta, de mondhatom, hogy az ötven ellátottunk közül ő volt a legkegyetlenebb. Olyan kegyetlenek a hitetlenek sem voltak. Azért eljött az áhítatra is, de ő volt a legkegyetlenebb. Testvérek, hogy van az, hogy hallgatjuk az igét, és nincs hatása? Vajon ki tudunk-e úgy menni a templomból, vagy az igeolvasásból, hogy igen, Uram, akkor erre indítottál, erre inspirált engem ez a mai szakasz?

Emlékeztek, elmondtam már, hogy egy 1993-as evangelizációi estén azzal jött oda hozzám egy asszony, hogy: – Tiszteletes úr, ha ez igaz, amit tetszett mondani, akkor nekem ma anyósomnak vinnem kell egy tányér süteményt! Neki az ige ezt jelentette. Olyan hálás volt a szívem, hogy valakiben munkált valamit, cselekvésre indította az Isten igéje. Testvérek, Isten őrizzen meg bennünket attól, hogy ilyenek legyünk, hogy ne látszódjon rajtunk az a drága ige, amit Isten mond nekünk, hogy ne legyen hatása!

Egy másik néni szintén az Otthonban gyógyszermániás volt. Kedves hívő asszony volt, csak beteg. Állandóan kérte a nyugtatókat, úgyhogy megegyeztünk a főnővérrel, hogy adjunk neki C vitamint. Bevette, rögtön megnyugodott. Nehogy ilyen legyen az Isten igéje, hogy csak megnyugtat, hogy ott vagyok, hogy hallom, de nincs hatása! Mi az Isten igéjének az életünkben a hatása, meg a mellékhatása? Vajon hat-e? Mert Isten igéje élő és ható. Hogy hat, ez azt jelenti, hogy van hatása az Isten igéjének, mert azt mondja, hogy: ember haragja az Isten igazságát nem munkálja. Mit kell keresnünk tehát, hogy a cselekedeteinknek mi legyen a mozgató rugója? Ez az Isten igazsága. Isten igazságát az munkálja, ami az Isten dicsőségét előmozdítja. Az legyen a rugója, mert ha nem, akkor azt mondja az ige, hogy becsapjuk magunkat. Testvérek, én úgy sajnálom azokat az embereket, akik becsapják magukat! Azt hiszik, hogy egy-egy szertartáson való részvétellel, valami egyházi programban való részvétellel elrendezték a lelki életüket. De becsapja magát, mert egyszer majd kiderül, hogy ez nem elég. Egyszer majd ki fog derülni, ama napon, hogy ez nem elég. Az a legborzasztóbb, mikor az ember azt hiszi, hogy rendben van minden, és közben nincs. Ne csak hallgatói legyetek! Mai korunkban a legtöbb hallgató, és általában az

a tapasztalat az egyházakban, a gyülekezetekben, hogy a hallgató jól érezze magát, azt hallja, amit hallani akar.

Victor János, a múlt század nagy igehirdetője, teológiai professzora, egy amerikai teológusnak fordított a teológián. Miután megtartja az előadást, Victor János lefordítja, lehet kérdezni. A teológusok kérdeznek, és odafordul a professzor Victor Jánoshoz, hogy uram, ön nem azt fordította, amit én mondtam.

Erre Victor János azt mondta: én azt fordítottam, amit önnek mondani kellett volna. Victor János nem fordította le, amit mondott, mert nem azt mondta, amit mondania kellett volna. Testvérek, valóban, az ember ma így van, hogy ha nem azt hallja, amit hallani szeretne, akkor lehet, hogy többet nem jön, mert megsértődik. Aki azonban az igének okos hallgatója, az nem megsértődik, hanem bűnbánatra jut. Nekem ez a tapasztalatom. Az azt mondja, hogy igen, Uram, nehéz elfogadni, de ha te mondod, a te szavadra megteszem. Isten nem azt akarja, hogy a gyülekezetben jól érezzük magunkat.

Volt nemrég egy konferencia, és ott egy presbiter barátom meg is kérdezte a plénum előtt, hogy: meddig akarjuk még az embereket szórakoztatni? Mikor kezdjük el hirdetni, hogy térjetek meg, mert elközelített a mennyek országa? Testvérek, mit akarunk, szórakoztatni az embereket? Azt megtalálják a világban is. Múltkor idéztem bibliaórán a csoportjaimnak azt a levelet, amit egy püspök írt. Azt mondja: ha az egyház ugyanazt ismételgeti, amit egyébként a világ is, akkor annak az egyháznak kevés haszna van. Az egyháznak az a feladata, hogy arról beszéljen, amit az Isten mond, amit Isten üzen. A próféták mindig úgy kezdték, hogy: Így szól az Úr! Mindig ezzel kezdték, ha mondani akartak valamit. Nem én, nem ők, nem Jeremiás, nem Illés, nem Ézsaiás, hanem: „Így szól az Úr!” Ezt azért tették hozzá, testvérek, mert utána valaki merje venni azt a bátorságot, hogy nem akarja hallani az Isten beszédét! Az engedetlen kicsi gyerekek bedugják a fülüket, hogy nem hallom, nem akarom hallani. Ugye? Hát nem így vagyunk sokszor, testvérek? Jussunk el oda, hogy hallgatói vagyunk, utána meg oda, hogy cselekvői leszünk!

Eszembe jutott, hogy a katonaságnál minden reggel, amikor napi parancs volt, próbált volna valaki nem a napi parancs szerint aznap dolgozni! Amit reggel a főnök kiadott parancsba, próbáltunk volna azonnal nem nekikezdeni! Nem lett volna hazautazás, meg kimenő. Az Isten gyermeke megpróbálja, ezzel játszik, hogy csak hallgatója az igének, de nem megtartója? Azt mondja, hogy az ilyen ember olyan, mint aki tükörbe néz, aztán elmegy és elfelejti. Ha valaki tükörbe néz, azonnal kezdjen hozzá magát rendbe hozni, haját, arcát! Aki csak hallgatja az igét, olyan, mint aki tükörbe néz, és utána elmegy és elfelejti, milyen volt, és marad minden a régiben. Mert az Isten szava ezt adja elénk. De az az okos, aki a tükörbe úgy néz bele, mint a szabadság tökéletes törvényébe. Milyen szép ez a megfogalmazás! Azért, testvérek, mert az Isten gyermeke felfedezi, hogy ez az én Atyám, és tulajdonképpen nem úgy kezdi, hogy kell, hanem úgy, hogy szabad. Szabad vagy rá, hogy megtedd! Ernst Lange, egy nagyon híres osztrák református teológus, mindig úgy fordította a Tízparancsolatot, hogy például szabad vagy arra, hogy ne lopj, mivel a te Istened mindennel meg-

ajándékoz téged, ami az életre és kegyességre való. A héberben ez a legerősebb tiltás. Én nem így fordítom, de a szabadság tökéletes törvény ehhez. A hívő ezt érti meg a parancsban is, a törvényben is. Jézus Krisztusban szabad vagyok, megszabadított, de arra, hogy ezentúl Őneki éljek. Arra szabadított meg, hogy ne legyen nehéz véghez vinni azt, amit véghez viszek, mert szeretem azt, aki mondta, aki kéri.

Hadd fejezzem be azzal, hogy ne csak a hallásra legyünk gyorsak, hanem a cselekvésre is! Ne halogassuk azt sem! Amit megértünk, ahhoz kezdjünk hozzá! Gyors a hallásra, gyors a cselekvésre: magunkat rendbe hozni, igaz istentiszteletet gyakorolni, a körülöttünk levők tekintetében és a gyülekezet tekintetében is. Legyen minden ember gyors a hallásra, legyél gyors a cselekvésre, ne feledékeny hallgatói legyünk az igének, hanem tevékeny cselekvői!

Imádkozzunk!

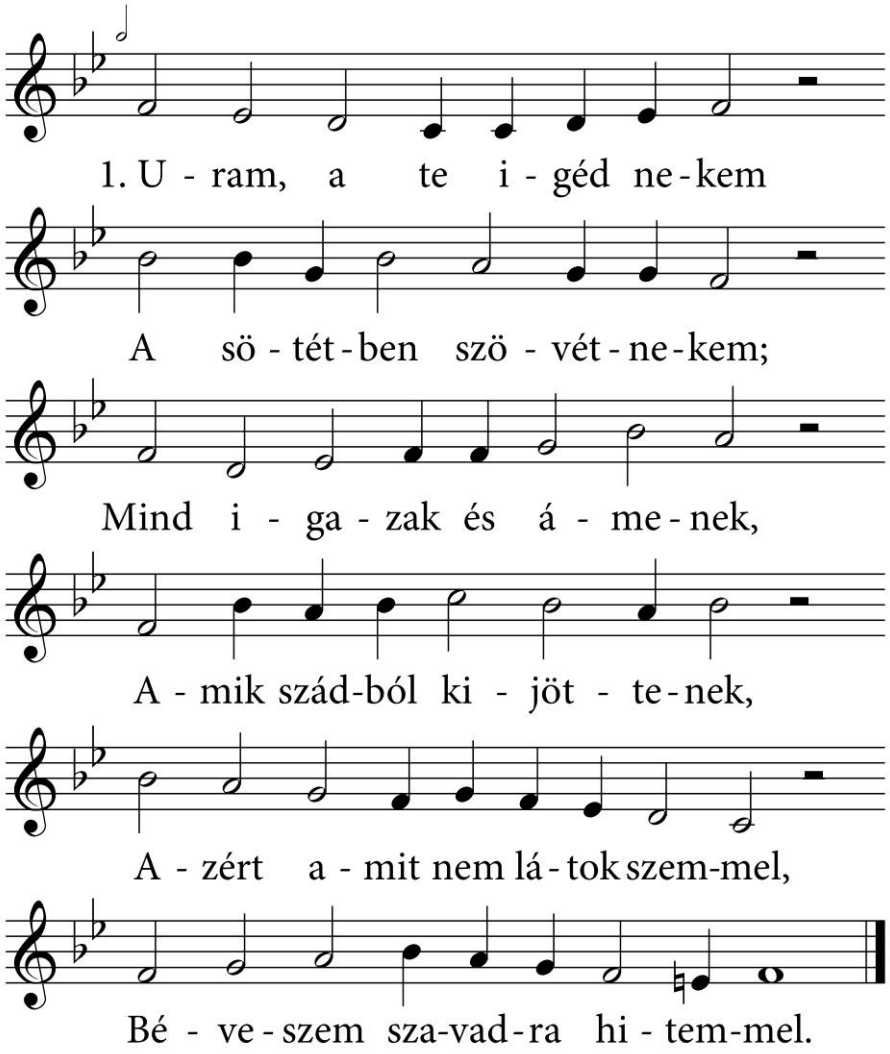
Valóban, Urunk, a segítségedet kérjük, mert nehéz nekünk ez a gyors hallás! Megvalljuk, hogy a hallásban is lusták vagyunk, és még inkább a teljesítésben. Halogatjuk, majd holnap, majd holnapután, majd a jövő héten, és telnek a napok, amelyek gonoszak, és telnek a hetek, hónapok. Add Uram, hogy amit megértünk, annak azonnal kezdjünk hozzá, azonnal lássunk neki! Köszönjük, hogy a te erőddel, Szentlelked segítségével történhet ez, mert a Lélek segít a mi erőtlenségünkön.

Hadd kérjünk téged, hogy áldd meg az éjszakánkat, a holnapi napunkat, szeretteinket, betegeinket, időseinket, gyászolóinkat! Urunk, legyél a gyermekekkel, fiatalokkal, kicsikkel, nagyokkal, óvodában vagy egyetemen, őrizd a te gyermekeidet, mint szemed fényét! Aki pedig nem a Tied még, azokat hívogasd, hogy térjenek meg! Így kérünk a jövő heti evangelizációért, könyörülj meg rajtunk, Urunk, hogy a te igéd ne szóljon hiába! Hadd legyenek olyanok, akik térdre hullanak, bűnbánattal Feléd jönnek, akiket újjászül a te drága Szentlelked, és elindulnak a keskeny úton, a boldog haza felé!

Ámen.

312

szöveg: Lengyel J., Debrecen, 1806
dallam: L. Bourgeois, Genf, 1551 (30. zsoltár)

2. Bízom hozzád erős hittel, / Hogy te mindent megcselekszel,
   Amit szent igédben ígérsz: / Hogy kegyelmesen hozzám térsz,
   És megbocsátván bűneimet, / Megadod örök életemet.
3. E nagy jót neked köszönöm, / Mely nekem arra ösztönöm,
   Hogy a Jézust, kiért velem / Közöltetik a kegyelem,
   Tartsam lelkem megtartójának, / Szeressem, engedvén szavának.
4. Igazgass, Uram, engemet, / Hogy megőrizzem hitemet;
   Ha von magához e világ, / Én mint Krisztusba oltott ág,
   Tőle vegyem tápláltatásom, / Míg az élők közt lesz lakásom.